

Kongfuzianismen

De Fem legale religioner i Kina

Bemærk at kongfuzianismen ikke nævnt, fordi den ikke betragtes som en religion

- ❖ Daoisme
- ❖ Buddhisme
- ❖ Islam
- ❖ Protestantisk kristendom
- ❖ Katolsk kristendom

De Stridende Staters Periode (475-221 f. Kr).

Perioden refererer til en række fyrste- eller kongestater, der lå i indbyrdes strid indtil den første kejser af Kina i Qindynastet samlede Kina 221 f. Kr. efter at have erobret samtlige stater i det splittede rige.

De Stridende Staters Periode er samtidig den mest innovative med hensyn til filosofisk og ideologisk nytænkning. Det var perioden hvor Kong Fuzi, Mengzi, Xunzi virkede. Men det var også den æra hvor daoismen, moismen, legalismen og andre filosofiske retninger opstod.

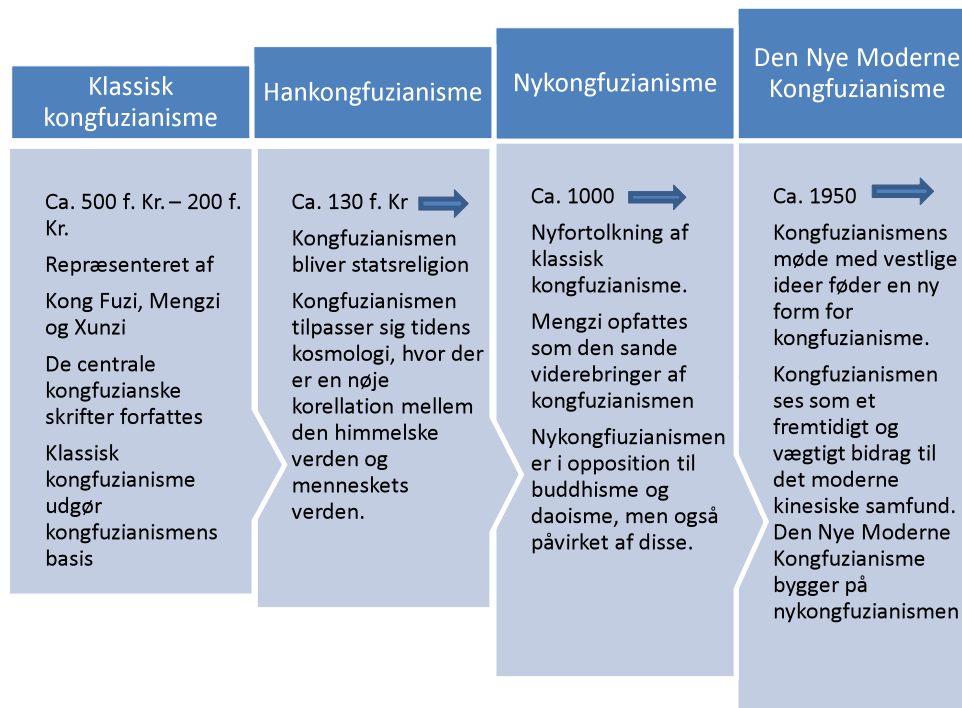
Grundlæggende forestillinger i den kinesiske livsanskuelse som også har haft indflydelse på kongfuzianismen

- ❖ Forestillinger om slægtens altafgørende betydning og det gensidige bånd mellem levende og døde.
- ❖ Menneskets krop og samfundet er en afspejling og en integreret del af et større kosmos.
- ❖ Universet er en naturalistisk, dynamisk 'organisme', hvori guder, ånder og mennesker lever.
- ❖ Alt levende har sin livskraft (*qi*) fra en universel kilde (fx *Dao*, *Himlen*, *Taiji*, *Taixu*).
- ❖ Verden ytrer sig i to komplementære kræfter, yin og yang.

Kongfuzianismens aspekter

- Et social-politisk program
- Et etisk system
- En religiøs tradition

Kongfuzianismens udvikling

Kinas møde med Vesten

Kongfuzianismen var på mode i det 18. århundrede

Kinas traditionelle/mytiske historie

De Tre Herskere (San Huang)

1. ***Fuxi***: Betvinger af dyrene, opfinder af jagt, fiskeri og dyreofringer. 29. årh. f.v.t.
2. ***Shengnong***: opfinder af agerbruget, 28. årh. f.v.t.
3. ***Huangdi***: opfinder af skrivekunst, silke, medicin, både og vogne. 27. årh. f.v.t.

De tre vise regenter (San Sheng)

1. ***Yao***: Ophavsmand til bureaukratiet, kalenderen, riter (li) og musik. 24. årh. f.v.t.
2. ***Shun***: Kendt for sin sønlige ærbødighed. 23. årh. f.v.t.
3. ***Yu***: Kendt for at have tæmmet vandene (den gule flod), stifter af det første dynasti Xia. 22. årh. f.v.t.

Kongfuzianismens udvikling i Kina

Kongfuzianismen

Diagram over kongfuzianismens hovedlinier gennem historien

Kongfuzianske filosoffer

- ❖ Kong Fuzi (551-479 f.v.t.).
- ❖ Mengzi (370-290 f.v.t)
- ❖ Xunzi (300-230 f.v.t.)
- ❖ Zhu Xi (1130-1200)
- ❖ Wang Yangming (1472-1529)

De fem klassikere

- ❖ *Odernes Bog (Shijing)*
- ❖ *Historiens Bog (Shujing)*
- ❖ *Forvandlingernes Bog (Yijing)*
- ❖ *Forårs- og Efterårsanalerne (Chunqiu)*
- ❖ *Riternes Bog (Liji)*

De fire bøger

- ❖ *Analekterne (Lunyu)*
- ❖ *Mencius (Mengzi)*
- ❖ *Den Store Lære (Daxue)*
- ❖ *Middelvejsdoktrinen (Zhongyong)*

Kong Fuzi (Konfucius)

551-479 f.v.t.

- ❖ *Zi Lu spurgte, hvordan man skal tjene ånderne. Mesteren (Kong Fuzi) sagde: når du endnu ikke har lært at tjene menneskene, hvordan kan du da tjene ånderne? Zi Lu spurgte herefter om de døde. Mesteren sagde: når du endnu ikke kender livet (de levende), hvordan kan du da kende døden (de døde)? (Analekt. 11:11)*

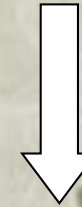

Himlens Mandat

- Nye dynasti
- Bringer fred.
 - Genopbygger infrastruktur.
 - Giver land til bønderne.
 - Beskytter folket

- Gamle dynasti
- Pålægger folket store skatter.
 - Beskytter ikke folket
 - Lader infrastrukturen gå i forfald.
 - Folket lider

- Problemer
- Oversvømmelser, jordskælv. m.m.
 - Bondeoprør.
 - Invasion fra fremmede magter.
 - Banditoverfald ie.

Anthem

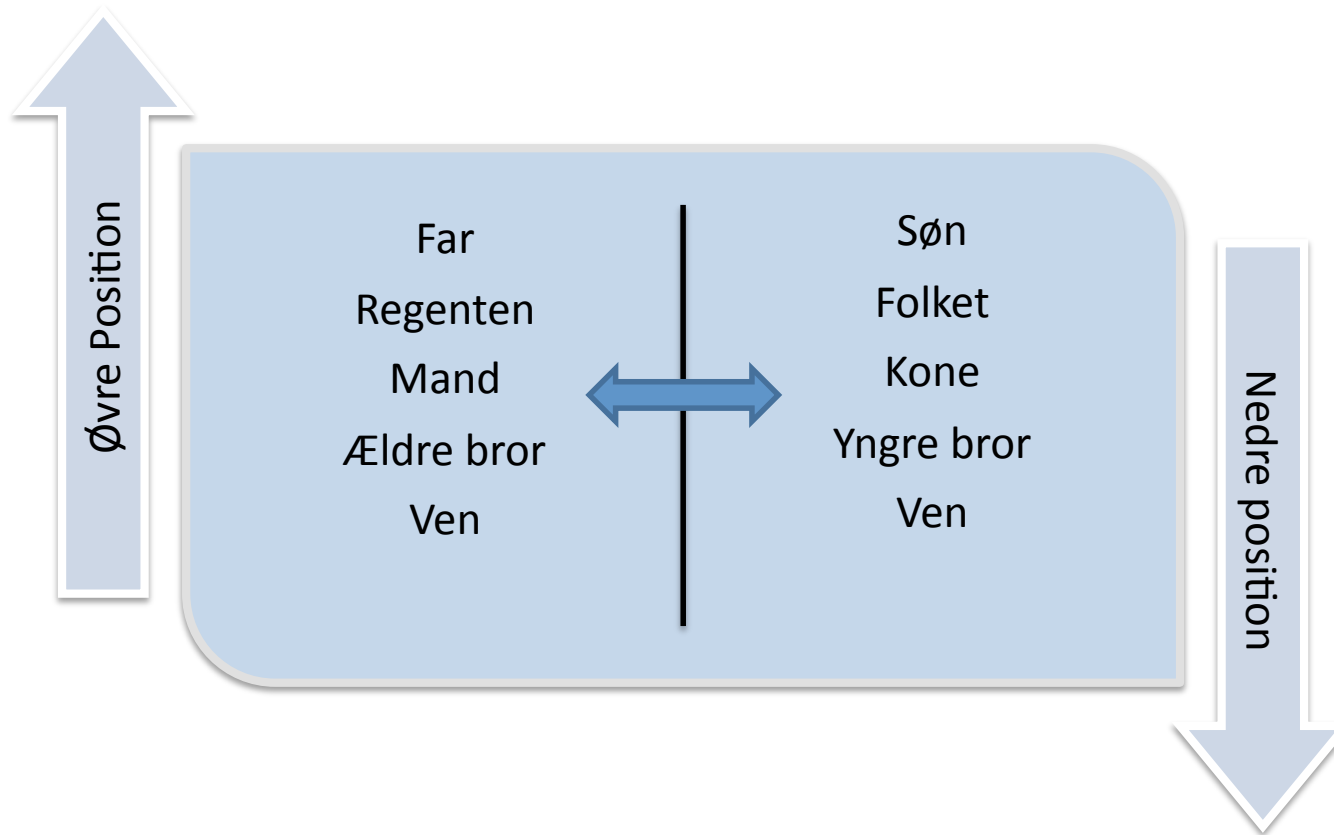
Den gamle stat - Lu

Det var her Kong Fuzi virkede og belærte sine elever

CHINA AND MONGOLIA
600 Miles
600 km

De Fem relationer

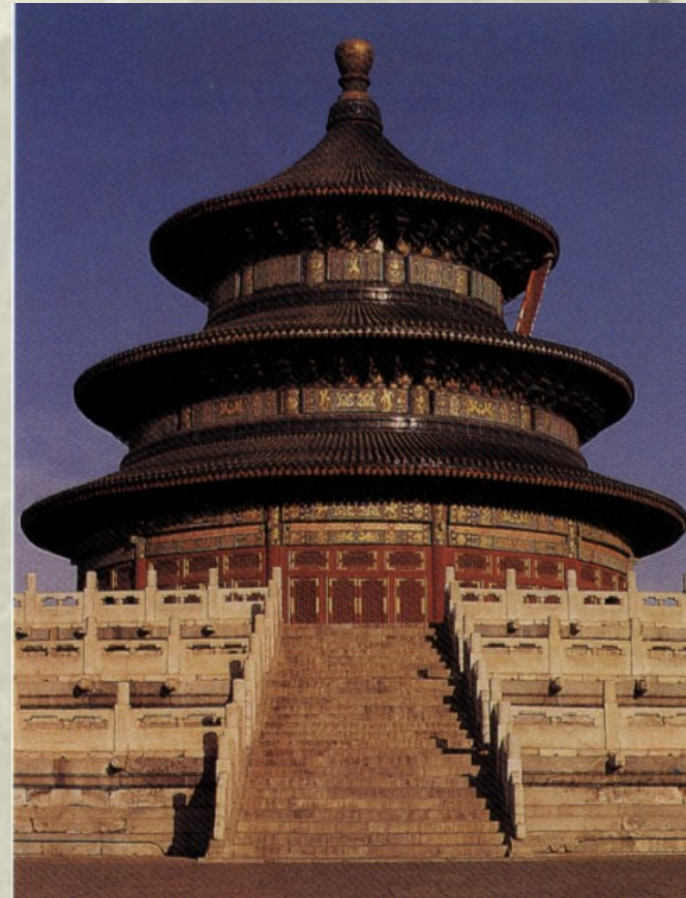

Kongfuzianismens aspekter

- ❖ *Et social-politisk program*
- ❖ *Et etisk system*
- ❖ *En religiøs tradition*

De kongfuzianske dyder

- ❖ *Ren.*
(medmenneskelighed).
- ❖ *Yi (retsind,*
retfærdighed)
- ❖ *Li (korrekt adfærd,*
ritualer, etikette)
- ❖ *Zhi (visdom)*

Citater fra Analekterne

- Mesteren sagde: "Studier uden tanker er spildt arbejde. Tanker uden studier er farlige".
- Mesteren sagde: "Den, som stedse handler med egen fordel for øje, vil møde megen uvilje".
- Disciplen Zi Gong sagde: "Hvad jeg ikke ønsker andre skal gøre mod mig, vil jeg heller ikke gøre imod andre mennesker". Mesteren sagde: "Zi, du er ikke nået så vidt".
- Mesteren sagde: "Et gennemkultiveret menneske, der er optaget af omfattende studier i de forskellige grene af lærdom, og som lader sig lede af reglerne for korrekt optræden (*li*), kan slet ikke tillade sig at overskride grænserne for, hvad der er rigtigt".

Analekterne om Xiao (sønlig ærbødighed)

Xiao var i særlig grad et begreb som kongfuzianismen tog til sig og vedblev at have stor indflydelse på kongfuziansk etik

- Ministeren i Lu-staten Meng Yi spurgte, hvad sønlig kærlighed er. Mesteren svarede: "Ikke at være ulydig"."
- Fan Chi sagde: "Hvad mente mesteren?"
Mesteren svarede: "Jeg mente dermed, at så længe forældrene er i live, bør de understøttes, som det sømmer sig; at de, når de er døde, begravnes med anstand, som det sømmer sig; og at der ofres til deres sjæle, som det sømmer sig".
- sig".

Mengzi (370 – 290 f.v.t.)

- Mengzi (Mencius) er særlig kendt for sin opfattelse af menneskenaturens latente godhed.
- Hele hans lære er bygget op omkring denne overbevisning

Mengzi og teorien om 'de fire spirer'

Spirerne

> De modne stadier

Medfølelse, ikke at kunne tåle at se et andet væsen lide	<i>Ren</i>: Medmenneskelighed, godgørenhed
Skam	<i>Yi</i>: Retsind, retfærdighed, gøre hvad der er passende (i situationen)
Høflighed, pligtoplevelse	<i>Li</i>: Ritualer, manerer, etikette
Skelneevnen (mellem godt og ondt, rigtigt og forkert)	<i>Zhi</i>: Visdom

Xunzi ca. 300-230 f.v.t.

Xunzi må betragtes som en af hovedskikkelserne i kongfuzianismen. Han opnåede stor anerkendelse i sin samtid, som en fremragende lærer og debattør. Xunzi opholdte sig i længere tid ved Jixia-akademiet og var velbevandret i de øvrige ideologiske doktriner i tiden. Han kritiserede de øvrige tænkere, inklusive Mengzi og andre kongfuzianere. Han står for den rationalistiske og 'autoritære' fløj i den tidlige kongfuzianisme

Det autonome menneske hos Xunzi

- Mennesket har en enestående evne til at lære ud fra det miljø som det virker i
- Mennesket er ikke i besiddelse af en medfødt tendens til det gode (en normativ ledetråd)
- Gennem den tænksomme aktivitet/fornuften (wei) indser mennesket, hvad der er den bedste orden for alle
- Mennesket er dets egen forvalter

Demytologisering i Xunzi

Humanisme og rationalisme

- ◆ Den vej (dao) jeg taler om er ikke Himlens vej, ej heller jordens vej, men den vej som leder menneskets handlinger, og kommer til udtryk i den ædle mands (*junzi*) gerninger (X. kap. 2).
- ◆ Du beder om regn, og det regner. Hvorfor? Uden nogen særlig grund, siger jeg: Det er nøjagtig, som hvis du ikke bad om regn, og det regnede alligevel. Solen og månen undergår formørkelser og du vil prøve at redde dem; en tørke opstår og du beder for regn: du konsulterer divinationerne før en vigtig beslutning. Men i virkeligheden er det sådan, at du intet opnår ved disse ceremonier (X. kap. 17).
- ◆ Sandt er det, at alle riter (*li*), når de angår de levende, har til formål at skabe glæde, når de angår de døde, har de til formål at udtrykke sorg; når de anvendes ved ofringer, skal de udtrykke ærbødighed; når de anvendes ved militære anliggender, skal de udtrykke storhed. Dette er sandt hvad angår alle de kongelige riter; der er et uforanderlig princip fra oldtiden til i dag, skønt jeg ikke ved, hvordan disse skikke begyndte (X. kap. 19).

Ritualerne (*Li*)

- Hvis alle anliggender der tilhører temperament, vilje og forståelse, følger *li*, vil de blive ordnede og succesfyldte; hvis ikke, vil de være perverse og voldelige eller sjuskede og grove. Hvis alt det der angår mad, drikke, bopæl og levevaner følger *li*, vil de være harmoniske og velreguleret; hvis ikke vil de ende i fejltrin, overdrivelse og sygdom. Hvis anliggender, der vedrører opførsel, attitude, bevægelse og gang følger *li*, vil de blive kultiverede; hvis ikke, vil de blive arrogante og grove, ordinære og simple. Derfor kan et menneske uden *li* ikke leve; uden anvendelse af *li* kan intet blive komplet; en stat uden *li* vil ikke opnå fred (Xunzi. kap. 2)

Diskussionen om menneskets medfødte natur 4.-3. årh. f.v.t.

- *Mengzi*: menneskets natur er god, men den skal plejes.
- *Gaozi*: menneskets natur er hverken god eller ond, men formes af omgivelserne.
- *Xunzi*: menneskets natur er ond, men kan formes til det gode.
- *Hanfeizi*: menneskets natur er uforbederlig ond.
- *Xingzi mingzhu* (fra Guodianteksterne): Mennesker har en natur (*xing*) består af tendenser til at reagere på en særlig måde, det er deres *xing*. Når denne stimuleres af ting og omstændigheder, former den specifikke reaktioner, som viser sig som følelser/emotioner(*qing*).

Xunzis teori om menneskets natur

Xing (den medfødte natur)

Wei (den tænksomme aktivitet, fornuft)

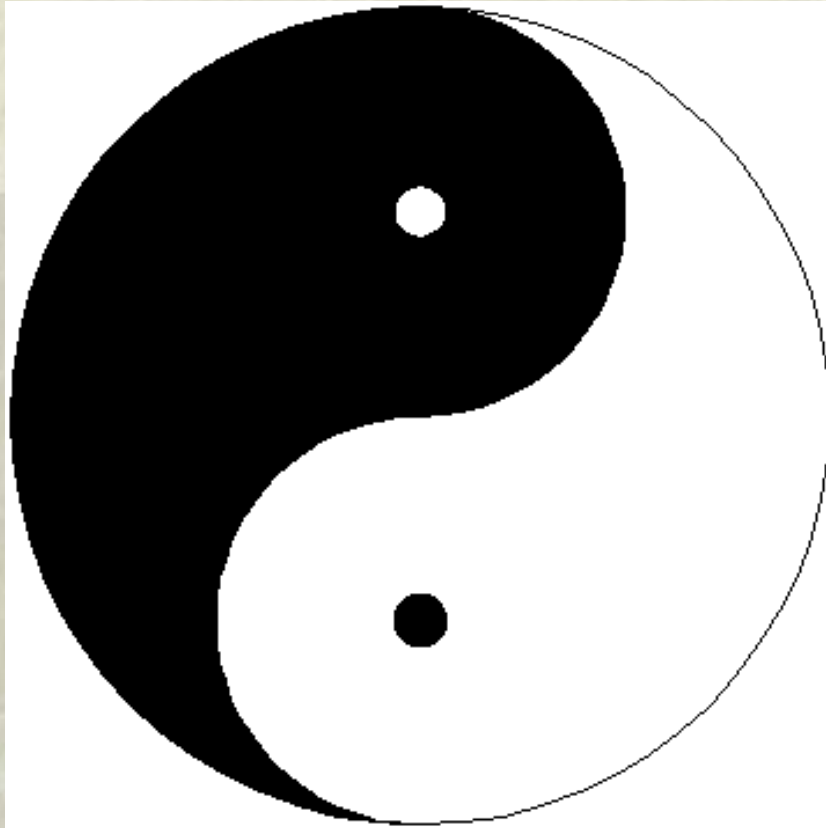

Li (omgangsformer, dannelse, ritualer)

Junzi (ædel mand)

Nykongfuzianismen

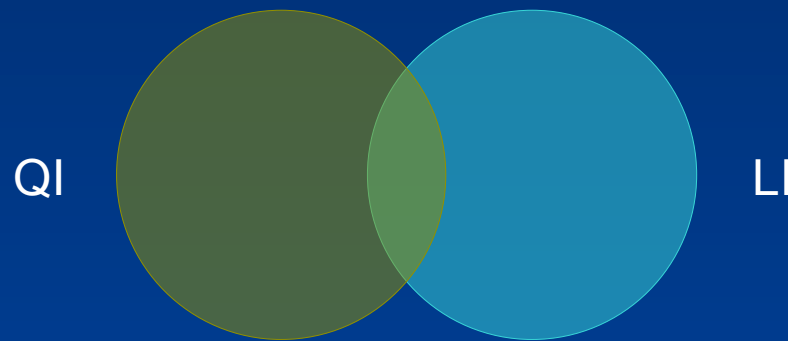

- ❖ *Daoxue* 道學 (*Dao*-studier)
- ❖ Nøglebegreber -- *li* og *qi*:
 1. Fornuft el. princip
 2. Ens moralske natur
 3. Den kosmiske orden
- ❖ Kosmos = produkt af *taiji* 太極 (Store Absolutte) – de naturlige kræfter, der forårsager evige forandringer
- ❖ For at forstå *li* bør man:
 1. “Undersøge tingene” (*gewu* 格物) – Zhu Xi 朱熹, c. 1130-1200
 2. “Studere ens eget sind” (*xinxue* 心學) – Wang Yangming 王陽明, 1472-1529

Zhu Xi (1130-1200)

Universet
eller naturen
besidder
overordnet
det abstrakte,
absolutte og
evige Li.

Natur, mennesker og
ting påvirker hinanden
gensidigt, men er en del
af det samme universelle
princip. Ét princip -
mange manifestationer.

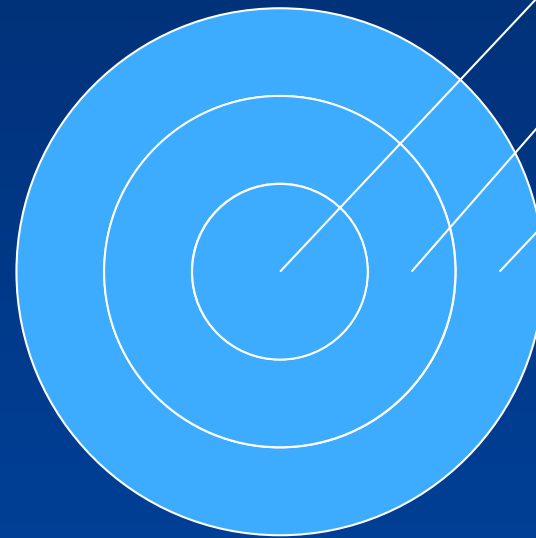
Zhu Xis opfattelse af
menneskets natur. Godt og
ondt afhænger af
renhedsgraden af qi.

Grundlæggende er
menneskets medfødte natur
absolut god (uforgængelig),
men kan tilsløres af uren/
ond qi.

Den menneskelige natur er
bundet til qi; opgaven er at
forfine éns qi så den gode
natur kan stråle skinnende
igennem.

Wang Yangming (1472-1529)

Li er identisk med det menneskelige sind (*xin*). Mennesket besidder medfødt moralsk viden. Kun én verden, fordi sindet er identisk med universet (*tai ji*)

Sindets oprindelige substans
– ingen forskel på godt og ondt.

Gennem viljen/intentioner (*zhi*)
kommer det gode eller onde til udtryk

Det gode (*ren*) opnås gennem en
forening af viden og praksis,
og testes i forhold til medmennesket
(*shu*)

De Nye Moderne Kongfuzianere

- Rehabilitering af kongfuzianismen
- Kongfuzianismen er universel anvendelig
- Kongfuzianismen er kompatibel med demokrati og liberalisme
- Menneskerettighedstanken kan understøttes af kongfuzianismen
- Kritisk over for visse former for tænkning og værdier i Vesten
- Kongfuzianismen forsyner kineserne med kulturel identitet

Xiong Shili's eksempler på kritik af vestens tænkning og ideologi

- 1) Europæisk filosofi placerer alt i en kompromisløs og uharmonisk dualisme.
- 2) Europæisk filosofi er besat af en kvantativ søgen efter trivielle detaljer og ignorerer alle tings forbundenhed i verden.
- 3) Europæisk filosofi har tendens til at fordreje rigtig og forkert og havne i nihilisme.

Mengzi som et af flere argumenter i Den Moderne Nye Kongfuzianisme som skal påpege, at kongfuzianismen er kompatibel med den demokratiske tanke

- Flere Moderne Nye Konfuzianere peger typisk på Mengzi i deres søgen efter demokratiske rødder i den kinesiske tradition. Et eksempel herpå er filosofen Xu Fuguan (født 1903), der hævder at demokratiet i rudimentær form er at finde hos Mengzi. Her fremfører han eksempler fra Mengzi (7B:14) og (1B:7), der omtaler folket som det bærende i samfundet og deres ret til oprør over for tyrannisk statsledelse.

Kong Fuzis minde

- Kong Fuzi æres stadig på Taiwan og nu også i Kina. Her er det den årlige festdag for Kong Fuzis fødselsdag, udført i et større kongfuziansk tempel.

